

סדר
הגדה של פסח

מעוטרת ומשובצת בעדי עדיים פירושים טובים ויקרים
מאת ארבעה עמודי עולם המפורסמים מאד בישראל

ה"ה

- (א) זבח פסח השלם מאת חסר ונורו ליהודים דון יצחק
אברבנל זצ"ל אשר נדפס בראשונה בשנת ש"ו.
(ב) שבלי הלקט השלם מאת רבנו גדקוי הרופא זצ"ל
(ג) פירוש השלם מהגאון ר' אלי' מווילנא זצ"ל
(ד) פירוש השלם מהגאון ר' יעקב מעמדין זצ"ל

הפירושים הםה שלמים ולא מקוטעים

בני ברק
ת ש כ " ב

דפוס
ליטו-אופטע ליאוו
תל-אביב, דרך המה"מסדה 108

מפטיירין אחר הפסח אפיקומן כמו שפירשנו. ואחרי בנימין גריו כתב אף על פי ששאלת החכם ותשובתו היא האחרונה שבכל אלו השאלים אמילו הכי הקדימות בהגדה שראוי להקדים בדברי החכם ועוד שאנו צריכין לדריש בסוף ותגדה לבנוך ולסנוך אחריי סדר החלה השעבוד איך נתגלגל החלה

מפטיירין אחר הפסח אפיקומן:

במצוה הזאת חלק שהוא עדות, כמו ענין המצה שהוא זכר למהירות הגאולה והוציאת בחפזן מצרים, וענין הפסח שהוא זכר לטול פלה שנלקח בלילה הזה. ועשה בו ה' שפטים ואח בתונו הציל, וגם ענין הפרור שהוא זכרון שטררו המצרים את חייהם של ישראל בעבודת קשה, וכל זה הוא

ירידתן ושעבודן והאיותות והנסים שנעשו שם עד שעת יציאתן לחירות ובוראי שאלת החכם על עניני הפסח שואל כך כתוב מה העדות והחוקים והמשפטים וכתוב התם זאת חוקת הפסח וכתוב ככל חוקותיו וככל משפטיו תעשו אותו וכשם שהוא שואל כענין כך משיבין לו כהלכה ועל חוקת הפסח שואל משיבין לו כמו שכתוב בענין ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה וגו' וכך הוא השאלה כשוראה הבן החכם אביו עם שכניו נמנין על פסח אחד ועשטים מניע לאחר מהם ובאמת ראה המגיד שבגנו זה הוא חכם וירא ה' אלהינו אחכם ר"ל שהיתה שאלתו אחרי

מחלק העדות. ויש במצוה הזאת גימ' מכלל החוקים במה מצוה בבית אחד יאכל לא תוציאו סן הבשר וגו', ועצם לא תשכרו בו וגו' שכל זה הוא מהחוקים שאין טעמם נודע אלינו. וגם יש בזאת המצוה חלק מהמשפטים והוא כל עדת ישראל יעשו אותו, וכי יגור ארץ גר ועשה פסח וגו' כל עיר לא יאכל בו, שכל זה משפט ישר, לפי שלא נעשה הנס כיא לבני בריתה של אברהם אבינו והבנים בניו, ולפיזו היתה שאלת הבן החכם על מצות הפסח בכל חלקיה וכפי צורתה העצמית, והוא המורה על החכמו בידי התורה והמצות.

וכפי שנתחלת דבריו הוא אשר צוה ההוראה שהמצוה היא אלהית ומפי הגבורה

פירוש דיעבין

עם הפסח כפי שילמדו חיל' דסיני כחול בעשרה וכוונתם. ויש' דלא תוכס הוא מן העורס כשחלם, וזהו שאמר סבן טיאל מה העדות וגו'. לא טוה על טוס דבר תעונו של פסח, אך של העדות והחוקים והמשפטים שכתבנו נהנין על כדוק ויבטו כל הכרכים הללו בה כמו כן, וביחוד אליבא דבן תיחא שאז טוס לפסח בכל דבר, לכן תניע לשאל נסאו הרקס חדישת סיבת היוכס, טעם היותה ולדו חלה ה' גימ', ולא נחמדו חיל' להוסיף על דבריו ולבנות קרבן מלכס חס טאל נסאו, לכן אחר לוס ה' כל' טעק, אבל חתם לוס שלים כפרשות להגביל ענין תוכתו ואין לור אחכס, אצ"ס טולוט מלחינים כי להסתחם כחלת אחכס, הכולל בעלמס, ותחכס לו להחכס, כאשר מ"ח טרילס בעגלה, לנס סדכר טסיר, אין חתנו יודע עד מה, ועל חס הוא כאלה, ללמוד אט לריטין, לוס טסונ טסיכס, ועסס אקירס יקח אטט טוה מנסו, טעחס ומוחקס טעס, טטרך טעניס לבל לפני טססת, כדי טיחא לאלל של טסוכס ולא ילא חתנו רעב, לחנן יטסחס טעס אכילס של חלס כפיז כל מלפסר, ולא יטטרך לאלל אחריי דיל לטכל טענו, סן אחריי, אין חספירין ופוחרין טסס לחור ולאלול, יטסירו כטסס אחר טאללו טססת, כתיב תחיקס

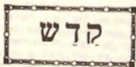
פירוש הגריא
ולא לנו, וע"ז תהיך ויף חתם אחר לו כלומר של שאלת חס העדות והחוקים והמשפטים שכתוב על דס סתודין כפי וחתקס וסדת לטכ עכדס טיינו וט' ככר כחוב להטלס וחסיו לו טסס ג' טנייס עדות חוקים טספסס עד עכדס טיינו א"ז לפרטס, כ"ז כמלחיס, ג"ז ועל דס קר' ויף חתם אחר לו כלומר סתחזר לו גימ' על סקוביל ס"ז סוקף על סתודין של עכדס טייט טלחן ססוק לקרופל ס"ז אחר לו גימ' טענייס טיח טיך להלכות טססת וכאלס ככיל טלחן חספירין אחר טססת אפיקומן כלומר טיטל

קִדְשׁ.	וְרִחֵץ.	כֶּרֶפֶס.	יֶחֱץ.	מְגִיד.
רְחִצָּה.	מוֹצִיא.	מִצָּה.	מְרוֹר.	כוֹרֵךְ.
שֵׁלַח עֹרֵךְ.	צָפוֹן.	בְּרַךְ.	הִלֵּל.	גִּרְצָה.

סדר הקערה לפי מנהג האר"י ז"ל:

סדר הקערה יהא כסדר הזה: יקח שלש מצות שמורות ומניח: ישראל על הקערה, ועליו לוי, ועליו כהן, ועל הכהן יניח: ביטמן שלו זרוע, וכנגדו לשמאלו ביצה, ותחתיהם באמצע סרור, והחרוסת יניח תחת הזרוע, וכנגדו תחת הביצה כרפס, והחרות שעושין עמו כורך תחת הסרור.

זרוע	ביצה
סרור	
חרוסת	כרפס
חרות	

מקדשין על כוס יין וקודם הקידוש יאמר הריני מוכן וכו'.
הריני מוכן ומזומן לקיים מצות כוס ראשון מארבע כוסות לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ליהדא שם ייה בריה שלים בשם כל ישראל:

ככתל כסכת לומרים

ביום נתיי שרב נתיי קרי:

(מקל) יום הששי: ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה. ויגד אלהים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר עשה. ויקרא אלהים לעשות: